

4.1. Abivajaduse hindamise ettevalmistuse etapid

Hindamine on analüüsiprotsess, mille vältel püütakse mõista juhtumi tähendust ning koondada üksikasjad, sündmused ja muud asjaolud loogiliseks tervikuks. Eesmärgiga jõuda sobivate abivajadusest lähtuvate sekkumismeetodite valikuni. Enne põhjaliku abivajaduse hindamise teostamist on vajalik hindamise kavandamine, mille keskmeks on lähtumine lapse vajadustest ja huvist.

Abivajaduse hindamise kavandamisel on oluline esmajooneks kindlaks teha, kas abivajaduse hindamise alguses on lapsele tagatud piisav turvalisus või tegemist on hädaohus oleva lapsega, kes on oma elu ja tervist ohustavas olukorras ja vajab kiiret sekkumist. Oluline on meeles pidada, et lapse ohutust tuleb silmas pidada kogu abivajaduse hindamise protsessi vältel.

Juhul, kui on kindlaks tehtud, et abivajaduse hindamise alguse hetkel ei ole lapse elu ja tervis ohus ning ta ei viibi teda ohustavates tingimustes, on vaja paika panna hindamise fookus ja sõnastada hindamise eesmärgid. Abivajaduse hindamise keskmeks on alati laps ning hindamise eesmärgid peavad olema seotud lapse heaoluga: tema arengu, tema vanemate suutlikkuse ning pere ja keskkonnaga.

Abivajaduse hindamise raames kogutav informatsioon peab lähtuma hindamise eesmärgist. Hindamise kavandamisel tuleb püstitada sellised küsimused, millele vastuste saamine võimaldaks otsustada, missugust tuge laps või tema vanem vajavad. Eesmärgi ja küsimuste sõnastamine abivajaduse hindamise alguses aitavad hoida lapse abivajaduse hindamise fookust. Samas tuleb silmas pidada, et hindamise käigus ei keskenduta üksnes eelhindamisel esile kerkinud probleemidele. Näiteks küsimus, kas lapsel esineb vägivaldset käitumist või ainete kuritarvitamist, tuleb tõstatada ka siis, kui esialgses abivajava lapse teates ega eelhindamise käigus seda ei ole välja toodud. Hindamine tuleb läbi viia kõigest lapse heaolu valdkondadest lähtuvalt.

Järgnevalt tuleb läbi mõelda kellelt soovitakse abivajaduse väljaselgitamiseks täiendavat informatsiooni koguda. Seega on olulisel kohal teabeallikate valik. Teabeallikate hulka kuuluvad pereliikmed, spetsialistid/asutused, kes on lapse ja tema vanematega seotud. Andmete kogumisel, pere elusituatsioonist ülevaate saamisel ja teiste isikute või spetsialistide kaasamisel on oluline see, kuidas tehakse perega koostööd. Kui hindamisprotsessi on vajalik kaasata pereväliseid isikuid, tuleb sellest rääkida ka lapse ja vanematega.

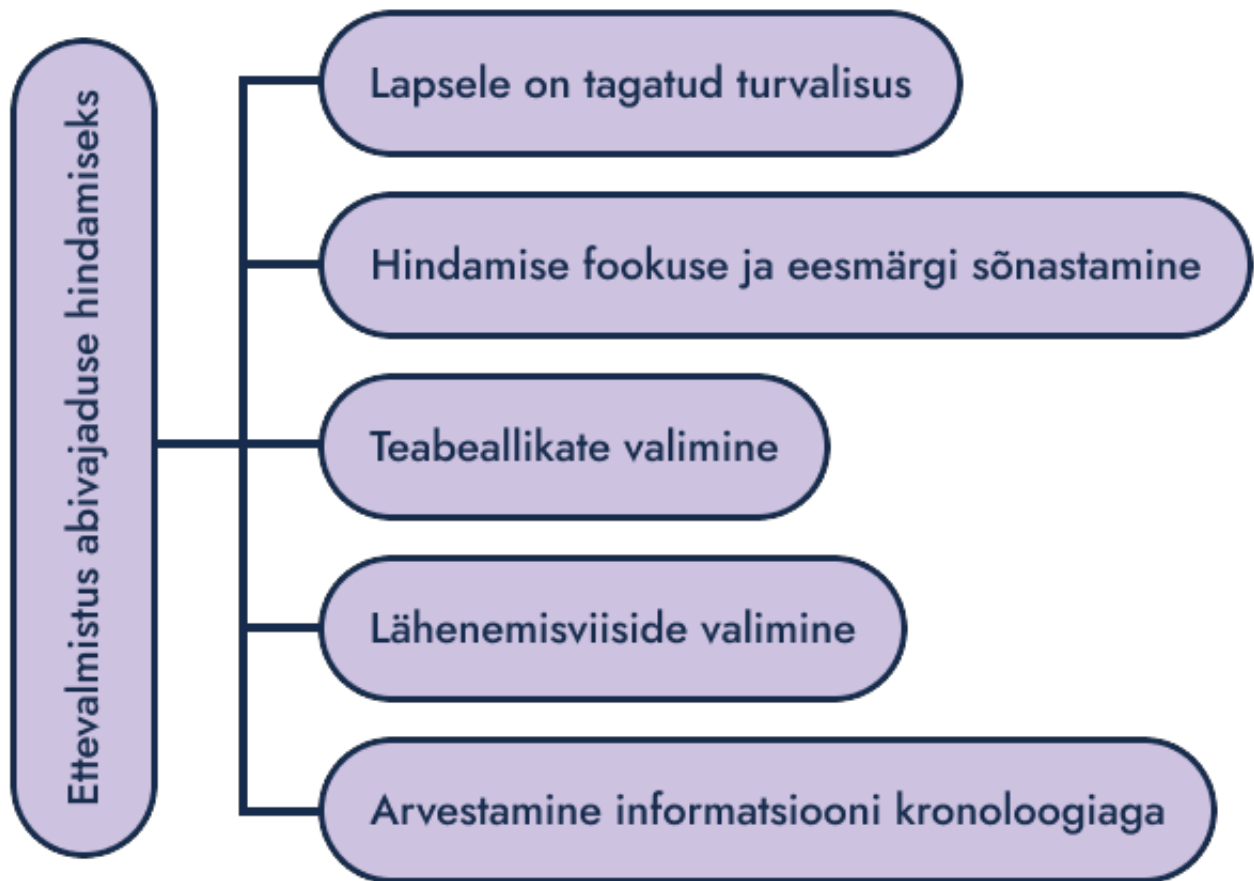
Isikuandmete kaitse seadus §14 toob välja, et isikuandmeid tuleb koguda täpselt ja selgelt kindlaksmääratud õiguspärastel eesmärkidel ning neid ei töödelda viisil, mis on nende eesmärkidega vastuolus, ning andmed peavad olema piisavad ja asjakohased, kuid mitte ülemäärased.

Oluline on ka läbi mõelda kuidas informatsiooni kogutakse ehk milliseid lähenemisviise kasutatakse. Näiteks on tõenäoline, et lapsega üksinda vesteldes saadakse teistsugust teavet kui vestelda lapsega vanema juuresolekul. Samuti on oluline kontekst ehk saadava informatsiooni sisu võib mõjutada ka näiteks see, kas lapsega vesteldakse kodus või koolis.

Abivajaduse hindamiseks vajamineva informatsiooni kogumisel on vajalik arvestada, et info kogumiseks planeeritavad toimingud tooksid esile informatsiooni mineviku, oleviku ja planeeritava tuleviku osas. Kronoloogiliselt järjestatav informatsioon võimaldab esile tuua aja jooksul aset leidnud ja võimalikud tulevased muutused.

Abivajaduse hindamise ettevalmistamise etapis on oluline lähtuda järgmistest küsimustest:

1. Mida ma lapse ja temaga seotud probleemi kohta juba tean?
2. Mida on vaja välja selgitada ja millises tähtsuse järjekorras?
3. Millistest allikatest ja mis meetoditega teavet koguda?

Joonis 4. Abivajaduse hindamise ettevalmistuse etapid